

दिल्लीपुलिसपब्लिकविद्यालयः
संस्कृतपाठ्यक्रमविभाजनम् (कोड नं. 119)
कक्षा - दशमी (2025 - 26)

मासाः	पाठनामानि (मणिका - द्वितीयो भागः)	व्याकरणम् (अभ्यासवान् भव व्याकरणवीथिः च)
	अर्धवार्षिक सत्रम्	अर्धवार्षिक सत्रम्
अप्रैल	प्रथमः पाठः - वाङ्मयं तपः द्वितीयः पाठः - नास्ति त्यागसमं सुखम्	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ❖ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ सन्धिकार्यम् - ➤ स्वरसन्धिः - वृद्धिः, यण्, अयादि, पूर्वरूपम् ❖ अव्ययानि - इव, उच्चैः, एव, नूनम्, इतस्ततः, विना, तु, सहसा, वृथा, शनैः, इति, मा, यत्, अथ, सम्प्रति, इदानीम्, अधुना, यावत्-तावत्, बहिः, कदापि, तु, च, अपि, पुरा, अत्र-तत्र, यथा-तथा, कदा, अद्य, श्वः, परश्वः, हयः, परहयः, किमर्थम्, कुत्र, यदि-तर्हि, अतः।
मई	तृतीयः पाठः - रमणीया हि सृष्टिः एषा चतुर्थः पाठः - आज्ञा गुरुणां हि अविचारणीया	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ❖ कथापूर्तिः / संवादपूर्तिः ❖ सन्धिकार्यम् - ➤ व्यंजनसन्धिः- परसवर्णः (अनुस्वारस्थाने पंचमवर्णस्य प्रयोगः), तुगागमः, वर्गीयप्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णं परिवर्तनम् । ➤ विसर्गसन्धिः- उत्त्वम्, रत्वम्, विसर्गलोपः, विसर्गस्य स्थाने स्, श्, ष् ❖ समयः- अंकानां स्थाने शब्देषु समयलेखनम् (सामान्यः-सपाद-सार्ध-पादोन)
जुलाई	पंचमः पाठः - अभ्यासवशगं मनः षष्ठः पाठः - राष्ट्रं संरक्ष्यमेव हि	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ कथापूर्तिः / संवादपूर्तिः ❖ समासः - (वाक्येषु समस्तपदानां विग्रहः विग्रहपदानां च समासः) ➤ तत्पुरुषः - विभक्तिः, नञ्, उपपदः

		➤ द्वन्द्वः (केवलम् इतरेतरः) ❖ प्रत्ययाः ➤ कृतप्रत्ययौ - तव्यत्, अनीयर् ➤ स्त्रीप्रत्ययौ - टाप्, डीप् ❖ वाच्यपरिवर्तनम् - केवलं लट्लकारे (कर्तृ-कर्म-क्रिया) ❖ अशुद्धि-संशोधनम् - (वचन-लिङ्गदृष्ट्या)
	प्रथम-आवधिकी-परीक्षा (Periodic Test I) समयावधिः - 1 ½ घंटे (Hours) कुल-अंकाः - 40	प्रथम-आवधिकी-परीक्षा-पाठ्यक्रमः (कोड-संख्या 119) (Periodic Test I Syllabus) ❖ अपठितावबोधनम् ➤ अपठितः गद्यांशः ❖ रचनात्मककार्यम् ➤ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ➤ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ अनुप्रयुक्तव्याकरणम् ➤ सन्धिकार्यम्- स्वरसन्धिः - वृद्धिः, यण्, अयादिः, पूर्वरूपम् ➤ अव्ययपदानि- इव, उच्चैः, एव, नूनम्, इतस्ततः, विना, तु, सहसा, वृथा, शनैः, इति, मा, यत्, अथ, सम्प्रति, इदानीम्, अधुना, यावत्-तावत्, बहिः, कदापि, तु, च, अपि, पुरा, अत्र-तत्र, यथा-तथा, कदा, अद्य, श्वः, परश्वः, हयः, परहयः, किमर्थम्, कुत्र, यदि-तर्हि, अतः। पठितावबोधनम् (पाठ्यपुस्तकम् - मणिका द्वितीयो भागः) ● प्रथमः पाठः - वाङ्मयं तपः ● द्वितीयः पाठः - नास्ति त्यागसमं तपः (गद्यांशं-पद्यम्-अधिकृत्य अवबोधनकार्यम्, प्रश्ननिर्माणम्, श्लोकान्वयः / भावार्थलेखनम्, घटनाक्रमानुसारं कथालेखनम्, अर्थचयनम् इत्यादयः।)
अगस्त	सप्तमः पाठः - साधुवृत्तिं समाचरेत् अष्टमः पाठः - तिरक्कुरल-सूक्ति-सौरभम्	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ❖ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ समासाः - (वाक्येषु समस्तपदानां विग्रहः विग्रहपदानां च समासः) ➤ तत्पुरुषः - विभक्तिः, नञ्, उपपदः

		➤ अव्ययीभावः (अनु, उप, सह, निर्, प्रति, यथा) ❖ प्रत्ययाः ➤ तदधिताः - मतुप्, ठक्, त्व, तल् ❖ वाच्यपरिवर्तनम् - केवलं लट्लकारे (कर्तृ-कर्म-क्रिया) ❖ अशुद्धि-संशोधनम् - (पुरुष-लकार-दृष्ट्या)
सितम्बर	नवमः पाठः - सुस्वागतं भो ! अरुणाचलेऽस्मिन् दशमः पाठः - कालोऽहम् (केवलम् आन्तरिक मूल्यांकनाय)	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ❖ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ सन्धिकार्यम् - ➤ स्वरसन्धिः- वृद्धिः, यण्, अयादि, पूर्वरूपम् ➤ व्यंजनसन्धिः- परसवर्णः (अनुस्वारस्थाने पेचमवर्णस्य प्रयोगः), तुगागमः, वर्गीयप्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम् । ➤ विसर्गसन्धिः- उत्त्वम्, रत्त्वम्, विसर्गलोपः, विसर्गस्य स्थाने स्, श्, ष् ❖ अव्ययानि - इव, उच्चैः, एव, नूनम्, इतस्ततः, विना, तु, सहसा, वृथा, शनैः, इति, मा, यत्, अथ, सम्प्रति, इदानीम्, अधुना, यावत्-तावत्, बहिः, कदापि, तु, च, अपि, पुरा, अत्र-तत्र, यथा-तथा, कदा, अद्य, श्वः, परश्वः, हयः, परहयः, किमर्थम्, कुत्र, यदि-तर्हि, अतः। ❖ समयः - अकानां स्थाने शब्देषु समयलेखनम् (सामान्यः-सपाद-सार्ध-पादोन)
	अर्द्ध वार्षिक परीक्षा	अर्द्धवार्षिकी-परीक्षा
	वार्षिकसत्रम्	वार्षिकसत्रम्
अक्तूबर	एकादशः पाठः - किं किम् उपादेयम् (केवलम् आन्तरिक मूल्यांकनाय)	❖ अपठितः गद्यांशः ❖ संकेताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् ❖ चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् ❖ कथापूर्तिः / संवादपूर्तिः
नवम्बर	❖ पठितपाठानां पुनरावृत्तिः ➤ अतिरिक्त-अभ्यासस्य पुनरावृत्तिः	❖ पठित-व्याकरण-बिन्दूनां पुनरावृत्तिः ➤ अपठित-गद्यांश-पुनरावृत्तिः

	➤ प्रश्ननिर्माण-पुनरावृत्ति: ➤ श्लोकान्वयलेखनस्य पुनरावृत्ति: ➤ श्लोकभावार्थलेखनस्य पुनरावृत्ति: । ➤ कथा-पूर्ति:-पुनरावृत्ति: । ➤ अर्थचयन-पुनरावृत्ति:। प्रथम-प्रीबोर्ड-परीक्षा	➤ पत्रपूर्ति:-पुनरावृत्ति: ➤ चित्रवर्णनअनुच्छेदलेखनस्य पुनरावृत्ति: ➤ कथापूर्ति: संवादपूर्ति: वा-पुनरावृत्ति: ➤ वाच्यपरिवर्तन-पुनरावृत्ति: ➤ समास-पुनरावृत्ति: प्रथम-प्रीबोर्ड-परीक्षा
दिसम्बर	पठितपाठानां पुनरावृत्ति: द्वितीय-प्रीबोर्ड-परीक्षा	पठित-व्याकरण-बिन्दूनां पुनरावृत्ति: द्वितीय-प्रीबोर्ड-परीक्षा
जनवरी	पठितपाठानां पुनरावृत्ति: तृतीय-प्रीबोर्ड-परीक्षा	पठित-व्याकरण-बिन्दूनां पुनरावृत्ति: तृतीय-प्रीबोर्ड-परीक्षा
फ़रवरी	पठितपाठानां पुनरावृत्ति:	व्याकरणविषयानां पुनरावृत्ति:
मार्च	वार्षिकी-परीक्षा	वार्षिकी-परीक्षा